

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 4, Sayı: 12, Eylül 2017, s. 342-357

Esra AĞÜL¹, Fulya EZMECİ², Berrin AKMAN³

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BENLİK SAYGILARI İLE DİSİPLİN ANLAYIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile öğretim sürecinde kullandıkları disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma, betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırma verileri, 2015-2016 bahar döneminde Ankara'da özel ve resmi okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 163 okul öncesi öğretmeninden toplanmıştır. Veri toplamada kullanılan araçlar; "Kişisel Bilgi Formu", "Benlik Saygısı Ölçeği" ve "Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği"dir. Araştırmada öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki tecrübe yılı, mezuniyet derecesi, çalıştığı okul türü, çalışılan kurumun sosyo-ekonomik durumu, öğretmenin mesleği tercih etme sebebi ve bulunduğu görev yeri gibi değişkenler de göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmanın sonunda okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesi, çalıştıkları kurum türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine göre benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülürken; mesleki kıdemlerine göre benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile öğretmen disiplin anlayışı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, okul öncesi öğretmeni, benlik saygısı, disiplin anlayışı

THE RELATIONSHIP BETWEEN PRE-SCHOOL TEACHERS' SELF-ESTEEM AND UNDERSTANDING OF DISCIPLINE

Abstract

The purpose of this research was to examine the relationship between self esteem and discipline methods of preschool teachers. The research was based on relational screening model from descriptive research methods. The research data were collected from 163 preschool education teachers working in private and public preschool educational institutions. "Personal Information Form", "Self Esteem Scale" and "The Teacher's Understanding of Discipline Scale" were used for data collecting. Gender, age, years of professional experience, grade of graduation, type of school, socioeconomic status of the institution, reasons for choosing the profession of the teacher and the place of the profession were taken into consideration as variables. As results, there is a significant difference between self-esteem their professional experience year and there is a positive meaningful relationship between self-esteem and teacher discipline methods of preschool teachers.

Keywords: preschool education, preschool teacher, self-esteem, discipline understanding, reward and punishment

¹ Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Hacettepe Okul Öncesi Eğitimi ABD, esra.kose@hacettepe.edu.tr

² Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Hacettepe Okul Öncesi Eğitimi ABD, fulya.ezmecei@hacettepe.edu.tr

³ Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Hacettepe Okul Öncesi Eğitimi ABD, bakman@hacettepe.edu.tr

GİRİŞ

Öğrenme ortamında disiplinin sağlanması, etkili bir sınıf yönetimi sürecinin en temel unsurlarındandır. Öğretmen sınıf yönetiminde ne kadar etkili ve başarılıysa, öğrenme süreçleri de o kadar etkili ve başarılı sonuçlar doğurmaktadır. Disiplinin sağlanamaması durumunda ise öğrenme için ayrılan zamanın çok büyük bir kısmı disiplini sağlama çabalarıyla geçmekte ve bu durum da gerek çocukların gerekse öğretmenin performansı olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu sebeple öğretmenlerin öğrenme ortamlarında kullandıkları disiplin yöntemleri oldukça önemlidir (Yılmaz, 2007). Eğitim ortamlarında disiplin kavramı birtakım farklı tanımlamalarla açıklanmaya çalışılmıştır. Borich'e (1996) göre sınıf disiplini, çocuklardaki istenmeyen davranışlara en doğru şekilde tepkinin nasıl gösterileceği sorununa odaklanmaktadır. Martin ve Baldwin (1993; Akt: Laut, 1999) disiplini, sınıf yönetiminin bir boyutu ve öğrenme ortamlarında yer alan kuralların çocuklar tarafından benimsenmesi ve uygulamaya geçilmesi adına öğretmenlerin kullandıkları yöntemler olarak açıklamaktadır. Başaran'a (2000) göre eğitim ortamlarında disiplin, okulun mevcut ilke ve kurallarına çocukların riayet etmesini sağlamak amacıyla geliştirilen bir yaptırım düzenidir. Disiplinin en temel amacı, çocuklara eğitim ortamlarında uyulması gereken kural, ilke ve davranışların öğretilmesi ve çocukların bunlara uygun davranışlar sergileyip sergilemediklerinin takip edilmesidir. Bu kapsamda ele alındığında disiplin; çocukları toplum içinde sosyal bir kişi olarak yaşayabilmelerini, sosyalleşebilmelerini sağlayan bir öğrenme sürecidir. Çocukların toplumsal düzene uyum ve sosyalleşme sürecinde, eğitim kurumlarında işlenen disiplin düzeni oldukça önemli bir role sahiptir.

Baloğlu (2001) ve Binbaşıoğlu (1991) öğrenme ortamındaki disiplin kavramını “yapıcı disiplin”, “önleyici disiplin” ve “düzeltici disiplin” olarak üçe ayırmıştır. Yapıcı disiplindeki en önemli nokta öğrenme ortamında sorun oluşturmamak ya da sorun oluşturabilecek ortamların oluşmasını engellemektir. Kısaca yapıcı disiplin, disiplin problemlerinin ortaya çıkmamasına yönelik alınabilecek tedbirleri kapsamaktadır. Önleyici (engelleyici) disiplin anlayışına göre ise, bir disiplin problemini ortaya çıktıktan sonra önlemek, çıkmadan önlemekten çok daha zorlu bir uğraş gerektirmektedir. Bu noktada öğretmene düşen en temel görevlerden biri, disiplinle ilgili bir sorun henüz çıkmadan önlem alabilmesidir. Bu önlemlerin en başında, öğretim yöntem ve tekniklerini çocukların gelişimine uygun ve modern anlayışın gerektirdiği biçimde uygulamaktır. Son olarak düzeltici disiplin ise önleyici tedbirler alınmış olmasına rağmen öğrenme ortamında hala disiplin problemi görülmüşse, bu problemle bir daha karşılaşmamak adına tedbirlerin alınmasıdır. Buradaki esas nokta çocuğun aynı istenmedik davranışı tekrar etmesini engelleyebilmektir. Disiplin anlayışındaki önemli noktalardan biri de çocukları dinlemek, anlamak, tanımak, gerekirse paydaşlar ile işbirliği içinde olmaktır.

Disiplin kavramı, farklı birçok perspektiften açıklanmaya çalışılmış olmasına rağmen asıl üzerinde durulması gereken nokta, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında bu kavramdan hareketle ne tür uygulamalar gerçekleştirdiği hatta bu kavramdan ne anladığıdır (Yılmaz, 2007).

Çalışmanın diğer boyutunu oluşturan benlik saygısı kavramı da benzer olarak birkaç farklı tanıma sahiptir. Rosenberg (1965) benlik saygısından bahsederken genel anlamda kendini değerli hissetmekten bahsetmektedir (akt. Smokowski, ve ark., 1999). İzgiç ve Akyüz'e (2001) göre benlik saygısı duygusal, zihinsel, bedensel ve toplumsal unsurlardan oluşmaktadır. Kişinin kendini değerli görmesi, başarılı olma, toplumda ilgi çekme, sevgi ve kabul görme, yetenek, bilgi ve becerilerini sergileyebilme gibi durumlar kişilerde benlik saygısının yapılanması

açısından önemlidir. Sharma ve Agarwala (2013) benlik saygısının kişilerin sahip olduğu değerlerin total bir yansıması olduğundan bahsetmişlerdir. Benlik saygısı, kişinin kendi kendine yaptığı başarı ve başarısızlıklarının muhakemesidir. Benzer olarak kişinin kendine güveni ve kendisiyle barışık olması olarak da ifade edilebilmektedir. Bazı araştırmalarda yüksek benlik saygısının, kişilerde psikolojik iyi bulunuşluk haline işaret ettiği belirtilmiştir (Dubois ve Flay, 2004).

Coopersmith'e (1967) göre benlik saygısı, kişinin davranış tercihinde önemli bir rol oynayan içsel ve sürekli olarak gerçekleşen bir muhakeme sürecidir. Bu kavram kişinin toplum içinde etkin ve uyumlu olmasını sağlamakla birlikte kişilerin sosyal, duygusal, bilişsel ve akademik yaşamlarını etkilemektedir.

Coopersmith (1967) dört önemli değişkenin, benlik saygısı üzerinde etkili olduğundan bahsetmiştir. Bunlar; başarı, değerler, istekler ve savunmalardır. Coopersmith'e (1967) göre benlik saygısı düşük olan kişiler, kendilerini değersiz görmeye çok daha eğilimindedirler. Bu kişiler, kendilerini çoğunlukla çaresiz ve zayıf olarak nitelendirmektedirler. Bu şekilde kendi değerleri konusunda tedirginlikleri olan kişiler sevgiyi alıp vermekte zorluk yaşamakta ve akabinde toplumda kişi olarak yakın ilişkiler kuramamakta ve kendilerini toplumdaki soyutlanmış hissetmektedirler. Tam tersi durumda yüksek benlik saygısına sahip kişilerin ise sosyal hayatta çok daha aktif ve etkileşim konusunda çok daha verimli olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile öğretim sürecinde kullandıkları disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu kapsamda ele alınan alt amaçlar şunlardır:

- Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile mesleki kıdem yılı, mezun olunan eğitim kademesi, görev yapılan okul türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak,
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin disiplin anlayışları ile mesleki kıdem yılı, mezun olunan eğitim kademesi, görev yapılan okul türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak,
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir. Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile öğretim sürecinde kullandıkları disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışma betimsel nitelikte olup tarama modeli türündedir. Betimsel çalışma, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1986). Survey (tarama) modeli geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000).

Evren ve örneklem

Çalışma evrenini 2015-2016 bahar döneminde Ankara'da bulunan Çankaya İlçe Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel ve resmi okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul

öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma örnekleme ise, adı geçen evrenden amaçlı örnekleme tekniklerinden maksimum çeşitlilik örnekleme temel alınarak ulaşılan 163 öğretmenden oluşmaktadır. Ulaşılabilecek öğretmenlerin çalıştığı okul türü, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu ve öğretmenin görev yaptığı yer değişkenleri açısından maksimum çeşitleme yapılabilmesi için bu teknik seçilmiştir. Öğretmenlerin %93'ü kadın, %7'si erkektir. Mezun olunan kurum türü bazında öğretmenlerin %70'i okul öncesi öğretmenliği lisans programı, %10'u açık öğretim fakültesi lisans programı, %9'u anaokulu öğretmenliği ön lisans ve %11'i diğer programlardan mezun olmuştur. Görev yapılan okul türüne bakıldığında; öğretmenlerin %76'sı resmi, %24'ü özel anasınıfı/anaokulunda çalışmaktadır. Bu okulların bulunduğu muhitler; %56 orta, %26 yüksek ve %18 düşük sosyo ekonomik çevrelerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin %62'si il merkezinde, %33'ü ilçe merkezinde ve %5'i köylerde görev yapmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan bilgi formu dışında Arıcağ (1999) tarafından 1996 yılında geliştirilen “Benlik Saygısı Ölçeği” ve Şimşek (2000) tarafından geliştirilen “Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu

Benlik saygısı kavramı ve öğretmen disiplin yöntemleri ile ilişkili olduğu düşünülen cinsiyet, yaş, mesleki tecrübe yılı, mezuniyet derecesi, çalıştığı okul türü, çalışılan kurumun sosyo-ekonomik durumu, öğretmenin mesleği tercih etme sebebi ve bulunduğu görev yeri değişkenlerin yer aldığı, araştırmacılar tarafından oluşturulan 8 soruluk kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Benlik saygısı ölçeği

Benlik Saygısı Ölçeği, Arıcağ (1999) tarafından 1996 yılında başlayan çalışmalar sonucunda oluşturulmuştur. Beşli Likert tipi bir tutum ölçeğidir. Arıcağ (1999) tarafından yapılan güvenilirlik sonuçları; Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .90 bulunurken, test-tekrar test güvenilirliği .70 olarak bulunmuştur. Arıcağ (1999) tarafından yapılan geçerlilik çalışmalarında kapsam geçerliliği, uzman kanısına başvurma yolu ile sağlanmış, test-tekrar test ile yapılan geçerlilik çalışmasında benzer ölçekler geçerlilik katsayısı .69 ($p < .01$) olarak bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda; benlik değeri, özgüven, depresif duygulanım, kendine yetme, başarı ve üretkenlik olmak üzere beş alt faktörden oluştuğu saptanmıştır. Ölçekteki olumsuz maddeler analizlere geçilmeden önce ters kodlanmıştır.

Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği

Şimşek (2000) tarafından “Bir Grup Rehberliği Programının Öğretmenlerin Disiplin Anlayışına Etkisi” konulu yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmış olup toplam 14 sorudan oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında, faktör analizi ve iç güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin, toplamda varyansın % 53'ünü açıklayan dört faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Bu faktörler sırasıyla “Baskıcı/Aşırı denetleyici disiplin”, “İtaate dayalı disiplin”, “Eşitlik anlayışına dayalı disiplin” ve “Öğrenci-merkezli disiplin”dir. Alt faktörlerin iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .69, .69, .52 ve .46'dır (Şimşek,2004).

Verilerin Toplanması

Çalışma örneklemini olarak belirlenen 163 öğretmen tarafından doldurulan Kişisel Bilgi Formu, araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmacı her uygulamada kendisini tanıtmış, araştırmanın amacı hakkında bilgi vermiştir. Ölçeklerin nasıl dolduracağı, öğretmenlere açıklanmış ve uygulama sırasında öğretmenlerden gelen sorular yanıtlanmıştır. Uygulama her öğretmen için yaklaşık olarak 5 dakika sürmüştür. Uygulamadan sonra katılımcıların verdiği yanıtlar kontrol edilmiş, ölçme araçlarının standartları dışında yanıtlanan veya boş bırakılan 7 ölçme aracı değerlendirilmeye alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş ve istatistiksel çözümlenmeler için SPSS 22 kullanılmıştır. Veri analizi sürecinde öncelikle parametrik testlerin temel koşulları olan uç değer, normallik ve homojenlik analizleri yapılmıştır. Bu amaçla skewness ve kurtosis değerleri incelenmiş, Kolmogorov-Smirnov normallik testi ve Levene homojenlik testleri yapılmıştır. Tüm veriler normallik ön koşulunu sağlamadığı için parametrik özellik göstermeyen değişkenler için Kruskal Wallis ve Mann-Witney U testi uygulanmıştır. Öğretmenlerin benlik saygıları ile öğretimde kullandıkları disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için ise korelasyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Okul öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Benlik Saygısı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre benlik saygısı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanmadığı için non-parametrik testlere geçilmiş ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre benlik saygısı puanları Kruskal Wallis Analiz sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	Ortalama		
			Sıra	χ^2	Anlamlı Fark
Benlik Saygısı	0-5	71	85,37	12,13	11-15**
	6-10	56	83,61		11-15*
	11-15	21	59,45		16-20***
	16-20	8	114,63		21-25*
	21-25	4	47,25		16-20*
	26-	3	52,50		
	Toplam	163			

*p<.051, **p<.01, ***p<.00

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ($\chi^2(5)= 12,13, p=.03$). Kruskal-Wallis testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda bu farkın mesleki kıdemi, 11-15 yıl olan öğretmenler ile 0-5,6-10 ve 16-20 yıl olanlar arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca mesleki kıdemi,16-20 ile 21-25 olan öğretmenler arasında da anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Eğitim Kademesine Göre Benlik Saygısı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesine göre benlik saygısı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanmadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesine göre benlik saygısı puanları Kruskal Wallis Analiz Sonuçları

	En son mezun olunan eğitim kademesi	N	Ortalama Sıra	χ^2	P
Benlik Saygısı	Kız Meslek lisesi	5	82,90	9,787	,08
	Okul öncesi Öğrt. (ön lisans)	14	78,82		
	Okul öncesi Öğrt. (lisans)	109	80,36		
	Açık Öğretim	17	107,76		
	Okul öncesi (lisansüstü)	8	92,50		
	Diğer (Formasyon alan diğer alan mezunları)	10	51,70		
	Toplam	163			

Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesi ile benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{(5)}= 9,787, p=.08$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin Görev Yaptığı Okul Türüne Göre Benlik Saygısı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptığı okul türüne göre benlik saygısı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanmadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Mann-Whitney U testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptığı okul türüne benlik saygısı puanları ve Mann-Whitney U testi Analiz sonuçları

	Görev yaptığı okul türü	N	Ortalama Sıra	U	P
Benlik Saygısı	Devlet (anasınıfı-anaokulu)	124	83,74	2202,00	,40
	Özel (anasınıfı-anaokulu)	39	76,46		
	Toplam	163			

124 devlet (anasınıfı-anaokulu) ve 39 özel (anasınıfı-anaokulu) kurumlarında görev yapan toplam 163 kişilik grupta, öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre benlik saygıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($U=2249,00, p=.51 >,05$)

Okul öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenlerine Göre Benlik Saygısı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine göre benlik saygısı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak

için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine göre benlik saygısı puanları Kruskal Wallis Analiz sonuçları

Bağımlı değişken	Öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri	N	Ortalama Sıra	χ^2	P
Benlik Saygısı	Çevre	35	82,37	,760	,98
	Mesleki beklenti	36	85,26		
	Ailenin Sosyo-ekonomik düzeyi	3	81,00		
	Öss puanı	31	83,11		
	Kişilik özellikleri	41	82,22		
	Model alınan öğretmen	17	71,94		
	Toplam	163			

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ile benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{(5)} = ,967$, $p = .96$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre Öğretmen Disiplin Anlayışı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için non-parametrik testlere geçilmiş ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre Öğretmen Disiplin Anlayışı puanları Kruskal Wallis Analiz Sonuçları

Bağımlı değişken	Mesleki Kıdem	N	Ortalama sıra	χ^2	P
Öğretmen Disiplin Anlayışı	0-5	71	78,89	4,147	,52
	6-10	56	77,26		
	11-15	21	97,14		
	16-20	8	98,88		
	21-25	4	85,38		
	26-	3	88,67		
	Toplam	163			

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdeme göre *öğretmen disiplin anlayışı puanları* arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{(5)} = 4,147$, $p = .52$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Eğitim Kademesine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesine göre benlik saygısı puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş, Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6. Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesine göre Öğretmen Disiplin Anlayışı puanları Kruskal Wallis Analiz sonuçları

Bağımlı değişken	En son mezun olunan eğitim kademesi	N	Ortalama Sıra	χ^2	P
Öğretmen Disiplin Anlayışı	Kız Meslek Lisesi	5	115,90	8,479	,13
	Okul öncesi Öğrt. (ön lisans)	14	107,25		
	Okul öncesi Öğrt. (lisans)	109	77,56		
	Açık Öğretim	17	80,94		
	Okul öncesi (lisansüstü)	8	69,06		
	Diğer (Formasyon alan diğer alan mezunları)	10	90,20		
	Toplam		163		

Okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesine göre *Öğretmen Disiplin Anlayışı* arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{(5)}= 8,479$, $p=.13$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin Görev Yaptığı Okul Türüne Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptığı okul türüne göre *disiplin anlayışı* puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Mann-Whitney U testi uygulanmış. Sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptığı okul türüne Disiplin Anlayışı puanları ve Mann-Whitney U testi Analiz Sonuçları

	Görev yaptığı okul türüne	N	Ortalama sıra	U	P
Disiplin Anlayışı	Devlet (anasınıfı-anaokulu)	124	83,18	2271,50	,56
	Özel (anasınıfı-anaokulu)	39	78,24		
	Toplam		163		

24 devlet (anasınıfı-anaokulu) ve 39 özel (anasınıfı-anaokulu) kurumlarında görev yapan toplam 163 kişilik grupta, öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre *Disiplin Anlayışı Puanları* arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinin sonucuna göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($U=2271,50$, $p=.56 >.05$)

Okul öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenlerine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine göre *öğretmen disiplin anlayışı* puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre öğretmen disiplin anlayışı puanları Kruskal Wallis Analiz sonuçları

Bağımlı değişken	Öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri	n	Ortalama sırası	χ^2	p
Benlik Saygısı	Çevre	35	89,74	3,304	,65
	Mesleki beklenti	36	81,19		
	Ailenin Sosyo-ekonomik düzeyi	3	87,00		
	Öss puanı	31	77,02		
	Kişilik özellikleri	41	74,76		
	Model alınan öğretmen	17	93,44		
	Toplam	163			

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine göre *öğretmen disiplin anlayışı* arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{(5)} = 3,304, p = .65 > .05$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı ile Öğretmen Disiplin Anlayışı Arasında İlişkiye Ait Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile *öğretmen disiplin anlayışı* arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Spearman sıra korelasyonu analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 9'de verilmiştir.

Tablo 9. Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile öğretmen disiplin anlayışı arasındaki ilişki ve Spearman Sıra Korelasyonu Analiz sonuçları

	öğretmen disiplin anlayışı
Benlik Saygısı	,16*

*p<.05

Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile *öğretmen disiplin anlayışı* arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Spearman sıra korelasyon analizi sonucunda, öğretmenlerin benlik saygısı ile *öğretmen disiplin anlayışı* arasında, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu görülmüştür ($r = ,16, p = .03 < .05$).

Okul öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı ile Öğretmen Disiplin Anlayışı Alt Boyutları Arasında İlişkiye Ait Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile *öğretmen disiplin anlayışları alt boyutları* arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak için, normallik ön koşulu sağlanamadığı için parametrik olmayan testlere geçilmiş ve Spearman sıra korelasyonu analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile öğretmen disiplin anlayışı alt boyutları arasında ilişkiyi gösteren Spearman Sıra Korelasyonu Analiz sonuçları

		Benlik Saygısı Ölçeği Alt Boyutları					
Öğretmen Disiplin Anlayışı ölçeği alt boyutları		Benlik Değeri	Özgüven	Depresif Duygulanım	Kendine Yetme	Başarma ve Üretkenlik	
Öğretmen Disiplin Anlayışı ölçeği alt boyutları	Baskıcı/ Aşırı denetleyici Disiplin	R ,17 p ,02*	,14 ,06	,16 ,03*	,18 ,02*	,21 ,00**	
	İtaate Dayalı Disiplin	R ,20 p ,01**	,07 ,33	,06 ,38	,14 ,14	,14 ,07	
	Eşitlik Anlayışına Dayalı	R ,01 p ,86	,05 ,50	-,00 ,96	,14 ,06	,10 ,16	
	Öğrenci Merkezli Disiplin	R ,12 p ,10	,17 ,02*	,12 ,11	,12 ,00**	,12 ,12	

$N=163$ * $p<.05$ ** $p<.01$

Tablo 10 incelendiğinde Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı ölçeği benlik değer alt boyutu ile Öğretmen *Disiplin Anlayışı ölçeği* Baskıcı/ Aşırı denetleyici Disiplin alt boyutu ($r=.17$, $p=.02<.05$) ve İtaate Dayalı Disiplin alt boyutu ($r=.20$, $p=.01<.01$) arasında Spearman Sıra Korelasyonu Analiz Sonuçlarında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmen disiplin anlayışı ölçeğinde Baskıcı/aşırı denetleyici alt boyutunda alınan yüksek puan daha rahat ve özgürlükçü bir sınıf ortamından yana olan bir disiplin anlayışını yansıtmaktadır. Bu sonuçlara göre öğretmenler, benlik değeri puanları arttıkça Baskıcı/ aşırı denetleyici disiplin anlayışından uzaklaşmakta ve daha rahat, özgürlükçü bir sınıf ortamından yana olan disiplin anlayışına sahip olmaktadır. Öğretmen disiplin anlayışı ölçeğinde itaate dayalı disiplin alt boyutunda yüksek puan, otoritenin gücü bir baskı aracı olarak kullanmasından yana olmayan bir anlayışın benimsendiğini göstermektedir. Öğretmenlerin benlik değeri puanları yükseldikçe itaate dayalı disiplin anlayışı puanlarının da yükseldiği, öğretmenlerin itaate dayalı disiplin anlayışından uzaklaşmaları sonucuna ulaşılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı Ölçeği Özgüven alt boyutu ile Öğretmen *Disiplin Anlayışı Ölçeği* Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutu arasında Spearman Sıra Korelasyonu Analiz Sonuçlarında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.17$, $p=.02<.05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin özgüven alt boyutu puanları yükseldikçe öğrenci merkezli disiplin puanlarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı Ölçeği Depresif Duygulanım alt boyutu ile Öğretmen *Disiplin Anlayışı Ölçeği* Baskıcı/ Aşırı denetleyici Disiplin alt boyutu arasında Spearman Sıra Korelasyonu Analiz Sonuçlarında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.16$, $p=.03<.05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin depresif duygulanım alt boyutu puanları yükseldikçe Baskıcı/ aşırı denetleyici disiplin alt boyutu puanlarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı Ölçeği Kendine Yetme alt boyutu ile Öğretmen *Disiplin Anlayışı Ölçeği* Baskıcı/Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu ($r=.18$, $p=.02<.05$) ve Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutu ($r=.12$, $p=.00<.01$) arasında Spearman Sıra

Korelasyonu Analiz Sonuçlarında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, öğretmenlerin kendine yetme alt boyutu puanları yükseldikçe baskıcı/aşırı denetleyici disiplin ve öğrenci merkezli disiplin anlayışı alt boyutu puanlarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Baskıcı/ aşırı denetleyici disiplin alt boyutu puanının artması öğretmenin rahat ve özgürlükçü bir sınıf ortamından yana olan bir disiplin anlayışını benimsediğini yansıtmaktadır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygısı Ölçeği Başarma ve Üretkenlik alt boyutu ile Öğretmen *Disiplin Anlayışı Ölçeği* Baskıcı/Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu arasında Spearman Sıra Korelasyonu Analiz Sonuçlarında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.21$, $p=.00<.01$). Bu sonuçlara göre, öğretmenlerin başarı ve üretme alt boyutu puanları yükseldikçe öğretmen Baskıcı/Aşırı Denetleyici Disiplin boyutu puanlarının da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Baskıcı/Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu puanının artması öğretmenin rahat ve özgürlükçü bir sınıf ortamından yana olan bir disiplin anlayışını benimsediğini yansıtmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile ilk olarak okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin benlik saygıları ile öğretim sürecinde kullandıkları disiplin anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu kapsamda ele alınan okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mezun olunan eğitim kademesi, görev yapılan okul türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ile benlik saygısı puanları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülürken mesleki kıdem yılı ile benlik saygısı puanları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Sönmez'in (2013) ilk ve ortaokullardaki öğretmenlerin benlik saygılarının mesleki tükenmişliğe etkisini araştırdığı çalışmaya göre cinsiyet, yaş, branş, kıdem, medeni durum, mezuniyet derecesi değişkeni, benlik saygısına ilişkin puanlarda bir farklılık oluşturmamıştır. Benzer olarak Körükçü ve Oğuz'un (2011) okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki benlik saygılarını inceledikleri bir araştırmada, mezun olunan okul türü bazında mesleki benlik saygılarında anlamlı bir farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Gürsoy'un (2009) 307 okul öncesi öğretmeni ile benlik saygısının öğretmenlik tutumlarına etkisini incelediği araştırmasının sonuçlarına göre; çalışmadan farklı olarak okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı seviyesi mezun oldukları kuruma göre farklılık göstermemektedir. Buna ek olarak okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı seviyesi mesleğini isteyerek seçmelerine göre farklılık göstermektedir. Mesleğini isteyerek seçen okul öncesi öğretmenlerinin benlik değeri ve başarı puanları yüksek bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı seviyesi mesleğinden memnun olmalarına göre farklılık göstermektedir. Mesleğinden memnun olan okul öncesi öğretmenlerinin benlik değeri ve başarı puanları yüksek bulunmuştur. Türedi (2015)'nin 385 öğretmen ile özel okul ve devlet okullarında çalışan öğretmenlerin öz yeterlik, benlik saygısı ve atılganlık düzeyi ilişkisini cinsiyet ve deneyim süresi açısından karşılaştırma yaptığı çalışmasında bu araştırmanın aksine benlik saygısı ortalama puanları düzeylerinde Özel Okul Öğretmenleri ve Devlet Okulu Öğretmenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan mesleki kıdeme göre benlik saygısı puanlarındaki anlamlı farklılık; öğretmenlerin meslek yıllarında edindikleri tecrübe, kendisine ve mesleğine olan saygı, sevgi, kabulleniş ve özgüvenin zamanla değişiklik göstermesinden kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci kısmında okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin disiplin anlayışları ile mesleki kıdem yılı, mezun olunan eğitim kademesi, görev yapılan okul

türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasındaki ilişki incelenmiş olup bu değişkenler ile disiplin anlayışları puanları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Benzer olarak Büyüksarı'nın (2015) okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımlarını incelediği çalışmada; öğretmenlerin, okul müdürlerinin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının; cinsiyete, yaşa, eğitim düzeyine, mezun olunan fakülteye, formasyon eğitimi alma şekline, mesleki kıdemlerine, yönetim eğitimi alıp almamasına ve disiplin yönetimi eğitimi alıp almamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Çerçi'nin (2009) devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin disiplin yaklaşımlarını araştırdığı çalışmada devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin disiplin yaklaşımlarının cinsiyet, eğitim düzeyi, mezun olunan fakülte ve disiplin konusunda kurs alıp almamaya göre farklılaşmadığı ancak kıdem ve görev yapılan okul türüne göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Kundakçı (2002)'nin, ilköğretim öğretmenlerinin cezayı tercih nedenlerine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu açısından öğretmen tutumları arasında anlamlı bir farka rastlanmadığını bildirmiştir. Kahraman (2006)'ın, ilköğretim okullarında sınıf-içi istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi ve giderilmesine ilişkin yaptığı çalışmasında, cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve sınıftaki öğrenci sayısı açısından anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymuştur. Denizel Güven ve Cevher'in (2005) okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini çeşitli değişkenler açısından inceledikleri araştırmada; kıdem yılı açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin anlamlı bir fark bulunamazken; eğitim durumu ve çalışılan okul türü açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin anlamlı fark bulunmuştur. Uğurlu (2012) resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile kullandıkları disiplin stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında şu bulgulara ulaşmıştır: Mesleki kıdem yılına bakıldığında disiplin stillerinin tüm alt boyutlarının hiçbirinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Benzer olarak mezun oldukları okul değişkenine bakıldığında disiplin stillerinin tüm alt boyutlarının hiçbirinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu bulgulardan farklı olarak Gözütok (1992), mesleki kıdemleri fazla olan öğretmenlerin az olan öğretmenlere ve bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha olumlu disiplin davranışları içerisinde oldukları bulgularına ulaşmıştır. Öğretmen disiplin anlayışlarının araştırmada ele alınan değişkenler bazında anlamlı fark göstermemesinin nedeni; öğretmenlerin disiplin anlayışının şekillenmesinde bu değişkenlerin dışındaki; kişilik özellikleri, yetiştirilme ortamı, çevresel etkileşimler ve öğretmenin kendi eğitim hayatı boyunca karşılaştığı öğretmenlerin disiplin anlayışları gibi etkenlerin rol almış olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın son bölümünde ise öğretmenlerin benlik saygısı ile öğretmen disiplin anlayışı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Arıcağın (1995) araştırmasında eşitlikçi demokratik tutumla yetiştirdiğini düşünen kişilerde baskıcı, otoriter tutumla yetiştirildiğini düşünen kişilere göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları görülmüştür. Bu çalışmadaki bulgulardan da elde edilen benlik değeri ile baskıcı/aşırı denetleyici disiplin anlayış puanlarının artması, yani baskıcı/aşırı denetleyici disiplin anlayışından uzaklaşılması çalışmamızla örtüşmektedir. Örgün'ün (2000) sekizinci sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumları ile benlik saygısı ve atılganlık seviyesi arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, demokratik tutumla yetiştirildiğini düşünen çocukların otoriter tutumla yetiştirildiğini düşünenlere oranla daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları, atılganlık seviyesi ile benlik saygısı arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu görülmüştür. Yenidünya (2005), lise öğrencilerinin rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarıları

arasındaki ilişkiyi incelemesi sonucunda akademik başarının yükseldikçe rekabetçi tutum ve benlik saygısının arttığını söylemektedir. Benzer olarak Tatoğlu (2006)'nun Zonguldak ilinde 15-17 yaş grubu genel lise öğrencilerinde benlik saygısının akademik başarı üzerindeki etkileri incelediği araştırma sonucunda yüksek, orta ve düşük benlik saygısı puanına sahip gruplar arasında okul başarısı notu yönünden istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. (Akt. Gürsoy, 2009). Bu bulgular; çalışmada elde edilen başarı ve üretkenlik puanları arttıkça baskıcı ve denetleyici disiplin anlayışından uzaklaşıldığı bulgusunu desteklemektedir. Bu bilgiler ışığında; kişinin kendine olan saygısı, sevgisi ve güveni arttıkça; öğrenme ortamında çocuklara yönelik sergilediği disiplin anlayışının; karşısındakinin düşünce, duygu ve isteklerine saygılı, demokratik ve olumlu etkileşim temelli bir eğilimde olduğunu düşündürmektedir. Bununla birlikte öğrenme ortamlarında katı, baskıcı ve otoriter disiplin davranışları sergileyen öğretmenlerin kendilerine olan saygı, sevgi ve güven duygularının yetersiz olduğunu düşündürmektedir.

Sonuç itibarıyla, okul öncesi öğretmenlerinin en son mezun oldukları eğitim kademesi, çalıştıkları kurum türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ile benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülürken; mesleki kıdemleri ile benlik saygıları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir. Öğretmen disiplin anlayış puanları bazında değerlendirildiğinde; okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdem, en son mezun oldukları eğitim kademesi, çalıştıkları kurum türü ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ile disiplin anlayışlarında herhangi bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Son olarak okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı ile öğretmen disiplin anlayışı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada korelasyon analizi kullanılmıştır. Bundan sonraki çalışmalar daha geniş örneklem grubuyla regresyon analizi yapılarak; öğretmenlerin benlik saygılarının disiplin anlayışlarını yordama gücüne bakılabilir. Öğretmenlerin disiplin anlayışları sınıf yönetiminde önemli bir unsurdur. Bu sebeple öğretmenlerin disiplin anlayışları üzerinde etkili olabilecek farklı değişkenler; bu alanda yapılacak diğer araştırmaların çalışma alanlarını oluşturabilir. Araştırmamızda benlik saygısı ile öğretmenlerin mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişkinin nedenleri derinlemesine araştırılabilir. Bu araştırma sadece okul öncesi öğretmenlerini kapsamaktadır. Bu konuda bir genellemeye varabilmek adına farklı branşlardaki öğretmenlerle bu çalışmaya benzer araştırmalar yürütülebilir. Son olarak bu araştırmada elde edilen bulgular, öğretmenlerin ölçeklere verdikleri yanıtlar üzerinden elde edilmiştir. Öğrenme ortamında öğretmen ve çocuk etkileşimleri gözlemlenerek; somut olaylar bazında öğretmenlerin disiplin anlayışlarını ortaya koyan nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Arıcak, T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Başaran, İ, E. (2000). *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Umut Yayımları Dağıtım.
- Baloğlu, N. (2001). *Etkili Sınıf Yönetimi*, Baran Ofset, Ankara.
- Binbasioğlu, C. (1991). *Genel Öğretim Bilgisi*, 6. Basım, Ankara.
- Borich, G. D. (1996). *Effective teaching methods*. New Jersey: Prentice-Hall, inc.

- Büyüksarı, A. (2015). *Okul yöneticilerinin disiplin yaklaşımları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coopersmith, S. (1967), *The Antecedents of Self Esteem*, San Fransisco W. H. Fremann
- Çerçi, H. Y. (2009). *Devlet Okullarında Görevli Öğretmenlerin Disiplin Yaklaşımları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Denizel-Güven, E. & Cevher, F. N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. [The level of preschool teachers' classroom management skills and its relations with different variables]. *Journal of Pamukkale University Educational Faculty*, 2(18), 1-22.
- Dubois, D. L. ve Flay, B. R. (2004). *The healthy pursuit of self-esteem: Comment on and alternative to the Crocker and Park formulation*. *Psychological Bulletin* 130(3), 415–420.
- Gözütok, F. D. (1992). Gözütok, F. D. (1992). *Disiplin sağlamada öğretmen davranışları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Fakültesi Dergisi. 25 (2): 703, 711.
- Gürsoy, R. C. (2009). *Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygılarının öğretmenlik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İzgiç, F., Akyüz, G., Doğan, O., & Kuğu, N. (2001). *Üniversite öğrencilerinde Sosyal Fobi Ve Beden İmgesi İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji*. (3P) Dergisi, c, 9, 591-598.
- Kahraman, C. (2006). *Sınıf-İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Önlenmesi Ve Giderilmesine İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri- Edirne İli Merkez, Uzunköprü Ve Havsa İlçeleri Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Karasar, N. (1986). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Bilim Yayınları
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (10. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Körükçü, Ö. ve Oğuz, V. (2011). *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları*. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (2), 77-85.
- Kundakçı, B. (2002). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Cezayı Tercih Nedenleri İle İlgili Tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Laut, J. (1999). *Classroom Management: Beliefs of Preservice Teachers and Classroom Teachers Concerning Classroom Management Styles*, *Fall Teachers Education Conference*, Charleston, SC, October, Database: ERIC.
- Örgün, S. (2000). *Anne baba tutumları ile 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve atilganlıkları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Rosenberg, M. (1965). *Society and The Adolescent Self-Image*. New Jersey: Princeton University Pres.
- Sharma, S. ve Agarwala, S. (2013). Contribution of self-esteem and collective self-esteem in predicting depression. *Psychological Thought*, Vol. 6(1).
- Smokowski, P. R.; Reynolds, A. J. ve Bezruczko, N. (1999). Resilience and protective factors in adolescence: An autobiographical perspective from disadvantaged youth. *Journal of School Psychology*, 37, 425-448.
- Sönmez, A. (2013). *İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin benlik saygılarının mesleki tükenmişliğe etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü İstanbul.
- Şimşek, Ö. F. (2004). *Bir grup rehberliği programının öğretmenlerin disiplin anlayışına etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 41-59.
- Şimşek, Ö. F. (2004). *Bir grup rehberliği programının öğretmenlerin disiplin anlayışına etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 41-59.
- Türedi, E. (2015). *Özyeterlik, benlik saygısı ve atılganlık düzeyi ilişkisi -cinsiyet ve deneyim süresi açısından resmi okul ve özel okul öğretmenleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Uğurlu, B. (2012). *Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik Özellikleri ile kullandıkları disiplin stilleri Arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yenidünya, A. (2005). *Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, N. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

Problem Statement: One of the most important factors determining the quality of preschool education is reward and punishment or discipline methods that teachers use to ensure class discipline.. This understanding of discipline varies from teachers' personality traits to teaching methods, cultural experience, self-esteem and professional experience years. In this context, the problem statements in this study are as follows;

- Is there a relationship between preschool teachers' self-esteem and professional experience years, graduated education stage, type of the school and the reasons for choosing teaching profession?
- Is there a relationship between preschool teachers' discipline methods and professional experience years, graduated education stage, type of the school and the reasons for choosing teaching profession?

• Is there a relationship between self-esteem and discipline methods of preschool teachers?

Purpose of the Study: The purpose of this research was to examine the relationship between self-esteem and discipline methods of preschool teachers.

Method(s): The research was based on relational screening model from descriptive research methods. The research data were collected from 163 preschool education teachers working in private and public preschool educational institutions connected to ministry of national education in Ankara, in the spring term of 2015-2016. Data collecting tools were "Personal Information Form", "Self Esteem Scale" and "The Teacher's Understanding of Discipline Scale". Variables such as gender, age, years of professional experience, grade of graduation, type of school, socioeconomic status of the institution, reasons for choosing the profession of the teacher and the place of the profession were taken into consideration in the research.

Findings and Discussions: While there is no significant difference between self-esteem and grade of graduation, type of school and reasons for choosing the profession of the teacher; it seems that there is a significant difference between self-esteem their professional experience year. When it was evaluated according to teacher discipline understanding scores; it was observed that there is no difference between the preschool teachers' discipline methods and years of professional experience, grade of graduation, type of school and reasons for choosing the profession of the teacher. Finally, it has been found out that there was a positive meaningful relationship between self-esteem and teacher discipline methods of preschool teachers.

Conclusions and Recommendations: It was seen that there was a meaningful positive relationship between self-esteem and the discipline understanding of the preschool teachers. Correlation analysis was used in this study. In the following studies, self esteem predictive power of discipline methods or understandings can be examined with a larger sample group by performing regression analysis. Teachers' understanding of discipline is an important element in classroom management. New models can be created by considering the discipline perceptions of the teachers on the basis of different variables.

Keywords: preschool education, preschool teacher, self-esteem, discipline understanding, reward and punishment